Број 125. У Новом Саду, у четвртак 3. јуна 1904. Година XXXIX.

„Застава“ излази сваки дан осим понедељника и дана за свецем.

Цена је за Аустро-Угарску: на један месец 2 кр. 40 пот., на четврт године 7 круна. За Црну Гору, Србију, Немачку, Румунију и за све остале стране земље на четврт године 10 круна.

Народним бројевима од петка цена је: за пола године 2 круне, на целу годину 4 круне.

Поједини бројеви стају 10 потура.

Телефон бр. 131.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ.

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова.

Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе“.

Уредништво и администрација „Заставе“ је у кући г. Јов. Т. Чавића, на пијаци.

Рукописе не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 потура.

Телефон бр. 131.

✝ Др. Змај Јован Јовановић.

Још није телеграфска жица свршила свој посао, још дркти, струји и широм Српства јавља тужну вест о смрти Змајевој, а народ српски већ се бурно усталасао. Са многих страна питају, кад је погреб дичнога Змаја, од другде опет хитају да јаве своје учешће у свечаво тужној сахрани земних остатака неумрлог покојника. Већ се на први поглед види, да је цео српски народ необично усталасан, да га у срцу јако прожима света дужност а и жарка љубав према Змају, и да свако хита, да је међу првима. Све сведочи, да ће укоп Змајев бити и ако по нарочитој жељи његовој по накиту прост, ал по учешћу и осећају народа српског, необично горостасан, велелепан.

Под неодољивим утисцима ових првих вести, морамо да се запитамо: каква ли је то силна моћ, какова жарка љубав, која је тако снажно прострелила српско срце и српску душу свугде. Без сумње је др. Јован Јовановић Змај највећи и најплоднији песник српски. Ал опет нам изгледа, да није то, и само то сва она моћ, која је српски народ толико усталасала.

И доиста није. Змај није само највећи српски песник, који на своји песнички крили силно узлеће у небесне висине. Он је из дубине своје душе прожмат био и другим светим жаром: светом искром пламене љубави за добро и будућност народа свога. И као што је био необично плодан и велик на перу, исто је такав био и у раду, у општој борби народа свога.

Ни један важнији, па чак ни спореднији догађај у јавном животу народа српскога, није остао од Змаја неопажен. Свугде је ту и душа и разум Змајев.

Народном диву Св. Милетићу, Змај је десна рука, добар саветник и најверниии и најиздржљивији друг. Поред Милетића, Змај први упознаје, од колико ће огромног значаја по српски народ бити она одлука Милетићева, да крене свој народ у свету борбу за општу српску ствар и покрене „Заставу“. Ту сретну замисао Милетићеву, покретање „Заставе“, Змај први топло пригрљује и свесрдно прихваћа. И за време целе херојске борбе Милетићеве, Змај га не напушта ни за тренут само.

Но непрекидна борба, горка искуства и тешке патње саломише орлу крила. Нестаде Милетића. У штабу његову наступи расуло, застој, а народна војска стајала је сметена без вође, незнајући на коју страну да пође. Змај је са највећим болом, са крвавим сузама гледао на то и својим пером соколио народ, те једини га челичио, храбрио, да не клоне духом.

Када је млађе коло људи прегло, да народ опет усталаса у ону свету борбу, за народно добро, Змај се не премишља много. Поздравља ту напреднију струју, пуну духа, љубави и воље. И он је много, врло много припомогао да се понова народ српски тако усталасао, пренуо.

И од то доба, па све до последњег одисаја свога, Змај је живо учествовао у јавном животу и раду народа свога. Учествовао истрајно са пуно љубави, са највећим маром. У свима важнијим тренутцима видимо њега, где живо креће радом или саветом.

Змај по природи скроман, тих и чедан, имао је поред многих других још и једну необичну врлину: био је ванредно широких груди, приступачна срца, великог ума, који је на мах све умео да провиди и предвиди. А више свега тога, била је његова жарка љубав према народу своме. Отуд је Змај умео да се узвиси над сваким личним осећајем, пријатељским утицајем и склоности, умео да раскрсти са старим, преживелим успоменама, умео да провиди садашњост и савремене промене, те да оберучке пригрли оно, што је новије, напредније, боље; знао је да предвиди у будућност, и за бољу будућност народа свога, да жртвује и себе, душу и срце своје.

Све то је она силна, тајна моћ, којом се Змај умео да уживи у сваког Србина тако, да је сваки Србин осећао као да је срастао са Змајем, да без њега не може себе ни замислити, да без њега не може ни бити. Са Змајем се Српче рађа, са њиме српска мома и момче сањају о љубави и срећи, са њиме се Србин бори у својој борби; са њиме се челичи и разонађује, и верује у бољу српску будућност старац и мајка српска.

И је ли чудо онда да се српски народ без разлике сав и свугде тако усталасао, кренуо, већ на прву вест, да је Змајев силни дух напустио истрошено земно тело своје. Је ли чудо, што свако у српском народу хита да је први и што нико несме ни да помисли да буде последњи. Је ли чудо дакле, што ће погреб земних остатака Змајевих, поред све скромности бити сјајан, велелепан, јединствен.

Та српски се народ кренуо, да ода последњу пошту земним остатцима не само својем највећем најплоднијем песнику-књижевнику, већ и једном од својих највећих, најистрајнијих, најнеуморнијих бораца за опште српско добро и бољу српску будућност. Српски народ свађа ту своју најсветију дужност и он ће је и испунити, као што српски образ то и изискује. Нико и не треба да га на то опомене, он то већ сам у себи потпуно свађа и разуме.

β.

Змајева смрт.

Средишна управа српске народне радикалне странке, упутила је у Каменицу, ову изјаву саучешћа:

Господину

Корнелу Јовановићу

у Каменицу.

У Вашој жалости, за незаборављеним Чикса Змај-Јовом, у којој учествује не само цео српски народ, већ и цело Словенство, примите нарочито саучешће од српске народне радикалне странке!

Др. Ђорђе Красојевић,

председ. срп. народ. радикалне странке.

*

Књижевни одбор „Матице Српске“, издао је ову посмртницу: „Књижевни одбор „Матице Српске“, с највећом тугом и жалошћу, јавља члановима „Књижевног

ПОДЛИСТАК.

✝

Весел'те се фарисеји
Заклоњени маском туге;
Весел'те се развратници,
И тиранске грубе слуге;

Попевајте српски врани,
Нек одјекну ваши крици;
Попевајте филистери,
И ви грдни издајници; —

Ал' ти плачи горко плачи,
Ти уздање наших снова —
Плачи, плачи, Омладино,
Умр'о ти је Чика-Јова.

Милорад Ј. Митровић.

ДВЕ ЗМАЈЕВЕ ПЕСМЕ.

I.

О покретању „Заставе“.

Године 1866. кад је др. Светозар Милетић покретао »Заставу« био је др. Јован Јовановић надзорник Текелиног завода у Будимпешти. Др. Милетић био је код њега у гостима, и тамо је никла мисао о покретању »Заставе«.

Двадесет година доцније — 9. фебруара 1886. год. — кад је славила »Застава« своју двадесетогодишњицу, написао је Змај песму, која говори о покретању »Заставе«.

Да вам нешто причам,
Срби раштркани,
Браћо варошани,
Сељан', салашани.

Пре двадесет година
(Пре тисућа дана)
У Савином двору,
Имао сам дужност,
Имао сам стана.
Ту имадох госта
Каквог никад више,
А сад имам да се
О том нешто пише,
Пише и — уздише.

Једног јутра рано
Пробуди ме Миле,
Чело му је збиљно,
Очи муње биле.
Одвјом је ход'о,
Па како је стао,
Како се засјао,
— Да то знам описат'
Свој би живот дао.

Ка светињи некој
Не смедох му прићи;
А он громко рече:
»На бедем ћу стати,
Заставу ћу дићи...«

Ходао је, ход'о,
Дланом чело брисо:
Србин може имат'
Само једну мис'о
Ако сретне правду
Бити ће јој дика;
Правда неће наћи
Бољег задружника.

Ходао је, ход'о
У ходу је рек'о:
Србин није никад
Пред насиљем клек'о.
Из згажених мрава
Дизало се лава.
А најтеже муке
Ствараше хајдуке...

Ходао је ход'о,
И опет је стао:
»Ја ћу можда пасти, —

оделења“ и „Матице Српске“, да је велики син народа српског, велики песник наш, Др. Јован Јовановић-Змај, члан „Матице Српске“ и „Књижевног оделења“, члан „Српске краљевске академије“, члан „Кишфалудијевог друштва“ и т. д., и т. д., у уторак 1. (14.) јуна о. г. у 4½ часа у јутру у Каменици преминуо. — Лака му црна земља! — Из седнице Књижевног одбора „Матице Српске“, у Новом Саду 1. (14.) јуна 1904. — А. Хаџић, с. р., председник „Матице Српске“. Др. Милан Савић, с. р., секретар.“

На место венца.

Црквени одбор српске православне црквено школске општине новосадске, на предлог председника Пере Попадића одредио је на место венца Змају, 400 кр. на „Змај“, друштво српских књижевника, новинара и уметника. — Све наше родољубиве општине, могу на сличан начин, да се одуже сени Змајевој.

Средишна управа српске народне радикалне странке одредила је на место венца Чика Јови, 50 круна прилога за „Змај“ друштво српских књижевника новинара и уметника.

— Др. Ђура и Катица Красојевић приложили су на исту цел у место венца 20 круна. — Др. Бранко и Јулка Илић на место венца на исту цел 20 круна. Јаша и Милица Томић на место венца на исту цел 20 круна. — „Врач Погађач“ на место венца на исту цел 10 круна. — Поп-Божа и Катица Поповић на место венца 20 кр. на исту цел. — Пера и Катарина Попадић 20 кр на исту цел — Др. Жарко и Милена Миладиновић 20 кр. на исту цел.

„Змај“ — Змају

Привремена управа „Змај“ друштва српских књижевника и новинара у Ср. Карловцима, на први глас о смрти Змајевој, дала је огласити великог песника и родољуба.

Змај као избавитељ.

Прича нам један пријатељ: „Почетком шесетих година била је ватра у Новом Саду, и међу осталима нашао се и Змај. Кућа је горела, а јадна жена јаукала је, јер јој деца беху у кући. Змај појури у ватру и изнесе невину дечицу. Сузе радоснице падоше као мајчина благодарност песнику; Змај је заложио свој живот да избави ту невину дечицу Његова крила нису сагорела! То се сада већ и заборавило, а онда му је, осим хвале, хрватски песник Иван Трнски написао песму“.

„Србадија“ и „Змај“.

Српско академско друштво „Србадија“ у Грацу, умолило је дра Ђуру Трифковића лечника у Новом Саду, да као бивши члан „Србадије“ заступа друштво при погребу Змајеву.

„Коло Младих Срба“ и Змај.

„Коло Младих Срба“ јавило је, да ће на погребу великог песника бити заступљено нарочитим изасланством.

Вест о смрти Змајевој у Београду.

У Београд је стигла вест о смрти „Змајевој“ тек после 10 сати ујутру, и београдски листови, који излазе одмах по подне, могли су донети само кратке белешке о смрти „Змајевој“, но сви су листови пропратили те белешке са неколико врло топлих редака, обећавајући да ће сутра опширно говорити

„Самоуправа“ пише:

При закључку листа стиже нам црни глас, да је славни овенчани српски песник др. Јован Јовановић-Змај преминуо! Ова црна вест мора потрести и ожалостити до дна душе сав српски народ и сваког Србина, где год живи. Изгубили смо своју народну величину првога реда. изгубисмо песника и тумача наше народне борбе и страдања, песника и учитеља морала грађанског и политичког, песника — васпитача — обожаваоца српске омладине и деце српске, песника слободе и љубави. Под тешким утицајем црне вести у стању смо да кажемо у првом тренутку само оволико, да још једном нагласимо шта је био Змај српском народу и Српству, за које је живео свом душом и срцем својим. После дуге болести смрт је покосила ову нашу величину, која ће од сада живети у души свега народа, омладине и деце српске.

Покој му великој и поштеној души и лака земља.

* * *

Због смрти Змајеве, није била јуче представа у народном позоришту београдском. — У знак велике жалости, за незаборављеним великаном српског народа Змајем, вију се по Београду црне заставе на зградама народног позоришта, велике школе, министарства просвете, на санитетском одељењу министарства унутрашњих дела и многим другим јавним и приватним зградама.

Одбор српске православне црквено школске општине новосадске имао је данас у среду, поводом смрти Змајеве ванредну седницу, у којој је као што споменусмо већ, усвојио да се ова општина одужи Змајевој сени и тиме да на место венца да четир стотине круна „Змају,“ друштву српских књижевника, новинара и уметника. Но осим тога решено је да се звони све до после погреба, а за тим да цео одбор учествује при погребу, а да одбор позове и све скупштинаре.

Београђани и београдска великошколска омладина, доћи ће засебном лађом на погреб „Змајев“.

— Јанко Веселиновић, књижевник српски, стигао је у Нови Сад као изасланик „Српске Књижевне Задруге“ и народног позоришта.

Од разних општина и корпорација добили смо брзојавне извештаје саучешћа и да ће бити заступљене на погребу Змајеву. Гледаћемо да донесемо у идућем броју „Заставе“ што више тих изјава.

Змајев мртвачки ковчег.

Данас у среду, у 2 сата по подне биће земни остатци Змајеви опојани и из дрвеног ковчега премештени у метални ковчег. Метални ковчег ће се залити оловом јер се иначе и друкчије не би могло чекати са погребом, а Змај није хтео да се његови земни остатци балсамују и вештачки сачувају од трулежи. Он је хтео да се изврше над његовим телом закони природе што пре.

Рума на глас о смрти Змајевој.

Румска српска црквена општина на глас смрти Змајеве, дала је неумрлог покојника огласити у својим црквама, истакла је црну заставу и звониће све до год се не сахране земни остатци његови.

*

Рума. Наше певачко друштво суделоваће корпоративно при погребу Чика Јове — Др. Душан Дима председник.

Жабаљ. Црквена општина огласила смрт Змајовину, наредила тродневно звоњење и депутативно суделовање при сарани.

Вуковар. Српско певачко друштво „Јавор“ биће заступљено по председнику др Светиславу Новаку и шест чланова управног одбора. Положићемо венац на одар са натписом: Свом првом почасном члану чика Змајови. (Од овога је доцније одступљено.)

*

Погреб чика-Јовин, биће, као што смо већ јавили у ванредном издању „Заставе“: у петак 4. (17.) јуна у подне у Каменици.

---

29. М А Ј.

Београд, 31. маја.

29. мај прошле године чини коренити преображај у државном и политичком животу краљевине Србије. Ноћ у очи тога значајнога дана испуњена је крвљу и ужасима; али кад је свануло јутро, после плахе кише грануо је ведар дан, дан који је читавој краљевини нагласио наступање једног новог доба. Србија је насилним путем уклонивши једнога краља, који је и сам био насилник, преживела кризу једне болести, од које је годинама страдала и

То ми није жао.
Јер ако досветлим
До праве путање,
Србину укрепим
Самопоуздање,
И ако пригрлим
Све у једну слогу,
Душа ће ми мирно
Предати се Богу.«

Ориле му с' речи
Као света труба;
И ми засузисмо —
Ја и моја љуба.
Ја целивах груди
Којим тако дише,
Моја љуба руку,
Којом ће да пише.

Успомена така
Срцу је милина —
Од тог доба ј' прошло
Двадесет година...

—

Тог се јутрос сетих
И задрхтах цео.
То сам вам исприч'о —
— То сам — само хтео.

II.

Први поздрав деци.

Кад је »Змај« 1880. покренуо »Невен«, његов први поздрав деци гласио је овако:

Поздрављам вас, српска децо,
Топлим жељама,
Расејане по далеким
Разним земљама.

Сви сте браћа једне крви,
Дика роду свом,
Прим'те поздрав листом, цветом,
Вашим Невеном.

Овај листак, овај цветак,
Овај српски глас,
Нек поникне, нек се вије
Око свију нас.

Од вас народ много чека,
Многи тешки рад,
Ја сам жељан неговати
Овај свети над.

Омилит' вам умно поље,
Човечански сјај,
Омилит' вам на том пољу
Братски загрљај.

Биће збиље и поуке,
Крепите се њом,
Биће хране духу вашем,
Срцу млађаном.

Биће песме и попевке,
Ширите им глас,
Биће игре, биће шале,
За одмора час.

А ја молим вишњег бога,
Мол'те га и ви!
Да на плодну њиву падне,
Што сејемо ми.

Свако семе жеље чисте,
Жеље поштене,
Да пролиста, да процвета,
Да не увене.

Да донесе данас, сутра,
Здрав и једар плод,
Да се њему обрадује,
Цео српски род«.

од које је могла са свим пропасти. Операција је била веома опасна, али је била уједно и спасоносна. Србија, која је и морално и политички и економски била на умору после те историске ноћи пренула је и поступно почиње да се опоравља од недуга у који су је бацили два последња Обреновића Милан и Александар.

Значај ове историске ноћи тек ће се доцније моћи потпуно да процени. Али ипак има нешто што се после године дана може утврдити и што показује да је Србија пошла једним одређенијим путем.

1. Србија је у краљу Петру добила једнога скроз уставнога краља. На крају прве године његове владавине, може да се утврди, да је краљу Петру првоме, Устав највећа светиња и да свакоме своме поданику служи за углед и образац како ваља поштовати највиши и основни закон краљевине. Двор краљевски није, као што је био за времена Александра, скупилиште политичких хајдука, који под окриљем једнога крунисанога зулумћара, у друштву с њиме, газише Устав, изигравaше законе, подкрадаше земљу и мучаху и гњаху све оне иоле честите људе, који нису хтели с њима земљу упропашћивати и радити противу интереса отаџбине. Двор је рашчишћен, капицици тајни су замандаљени, кроз које су се гурали разни дворски детективи и шпицлови, као што су Бојовић, Живојин Величковић, Андра Гавриловић, Петар Тодоровић.

2. Револуцијом, која је те ноћи рашчистила са управљачима старога режима, створен је веома пространи темељ и земљиште за развитак нормалних односа у земљи, за развитак уставности и законитости. Лични је режим пропао са онима, који су га и подржавали. Право силе стукнуло је пред силом права. Јавља се истинито, нефалзификовано учешће читавога народа у стварању закона, народна контрола у вођењу државних послова и законодавству, као и право народне иницијативе. То је први услов за правилан развитак и економских и привредних и приватних односа и прилика у земљи. Закони су стали на своје ноге, постали су гарантија за нормални ток догађаја и нестало је оних, који би желели, поред закона, мимо закона да раде и владају.

3 Нов режим приближио је духовно поједине српске стране и крајине. До 29. маја прошле године, Србија је била потпуно оцепљена од осталих српских земаља; изгледало је, као да ван Србије нигде на свету Срба није било. Срби ван Србије гледали су до тог доба на несрећну краљевину као на земљу која срља у очиту пропаст; као на земљу која је своју задаћу занемарила

Ново доба приближило је Србији две балканске кнежевине — Црну Гору и Бугарску. Односи међусобни тих држава са Србијом постали су пријатељскији, но што су дотле били. Самим тим стављена је у изглед могућност за савез балканских држава. Идеја словенскога савеза или чак и федерације оснажује мале балканске државе и чини их уједињенима моћним да се одупру навали западне германизације, која је навалила на Балкан.

То су неоспорне тековине што их је донело ново доба у Србији. Нема сумње, Србија још није сасвим изишла из кризе; за то треба још доста времена док се сасвим опорави; али је изишла на пут, којим идући може да постане и велика и славна.

Политички преглед.

За финанцијалну независност Хрватске и Славоније. 30-ог маја, одржана је у Загребу велика народна скупштина свију хрватских опозиционих странака и једногласно је закључено, да се поднесе представка земаљском сабору и захтева, да тражи потпуну економску независност Хрватске и Славоније према Угарској. Збор је био добро посећен и у миру се развишао. Јако је упало у очи и много се о томе говори, да су учествовале и социјалисте.

Донесена је ова резолуција:

I. С разлога, што се прави господарски, културни и политички развитак краљевине Хрватске, не да ни замислити без потпуне финанцијалне самосталности, народна скупштина тражи: да се хрватски сабор, као највише уставно и одлучујуће тело постави на становиште потпуне господарске и финанцијалне самосталности краљевине Хрватске, те тим начином осујети нетом створену погодбу већине краљевинског одбора, која је својим поступком показала, да је спремна изручити и опет на десет година најиздашнија врела наших јавних прихода данас владајућој господи у Угарској.

II. С разлога, што је данашња наша господарска подређеност само последица нашега закржљалога уставнога живота, позивамо све хрватске државјане, а напосе градске и сеоске општине, те корпорације, да споразумно са међустраначким одбором у Загребу приправљају народ за одлучан организован рад, састављајући и потписујући петиције, сазивајући скупштине, којима ће се тражити опће изборно право, слобода штампе, слобода састајања и удруживања као најуспешније оружје у борби за потпуну финанцијалну самосталност Хрватске — (Курзив је наш Ур „Заст.“)

Папа и Француска. Односаји се све то више заоштравају, јер су се у Ватикану нашли врло увређени на Француску, због тога, што председник републике, на свом путу у Рим, није посетио папу Сад се наново јавља из Рима, да и ватикански кругови желе, да раскину конкордат с Француском и тиме докажу, да им није до Француске много стало. Међу тим се говори, да ће и Италија употребити „енергичније“ мере против Ватикана и његове политике. Што се тиче Италије, мисле у Ватикану, да ће преко краљице матере Маргарите постићи неке успехе, а у Француској, мисли Ватикан да „реорганизира“ свештенство и на тај начин створе чврст темељ политици, коју мисле повести!

Стање у Мароку. Политичко стање у афричком султанату, врло је узбуњено и опасност прети, да ће избити тамо грађански рат. Духови су узбуђени и гласови се проносе по народу, да је султан „продао државу“ Французима и ако се за устанак радило још пре француско енглеског споразума. Озбиљно се говори, да ће султан бити приморан, да остави своју престоницу.

Руско-јапански рат.

Најновије брзојавне вести, јављају о кретању Јапанаца на север. Но те су вести врло непотпуне, да се неда испоставити право стање. Изгледа да је реч само о појединим одељењима, а језгро да се не креће још. Има и других вести, но и оне су нетачне, а званичне вести веле, да је стање непромењено.

Јапанци купили подводни брод.

У Лондон је стигла из Њујорка вест, како се потврђује вест, да је једно америчко друштво, продало пре два месеца дана Јапанцима подводни брод „Протектор“ за 50 хиљада фунти штерлинга. Један норвешки брод носи тог „Протектора“ у Јапан. Путују на том броду и два америчка маринска официра, да науче Јапанце, како да управљају „Протектором.“ — Оваковних вести било је већ више пута, па и ако су потврђиване, ипак нису потврђене.

Царски указ.

Како из Петрограда јављају, царским указом који је изишао пре шест дана, позивају се резервни официри и подофисири у многим руским срезовима, под убојне заставе. А купују се и коњи за војску.

Извештај Тогов.

Из Токија јављају да је тамо стигао извештај Тогов, да су се 3000 Руса са 20 топа усљед нападаја јапанског на Кајпинг, кренули из Инкау-а.

Пропаст једног јапанског брода.

Из Токија јављају, да је јуче, прекјуче у вече јапански превозни брод „Тајхокумару“ тешко озлеђен усљед једне јапанске мине при улазу у порт-артурско пристаниште. Том приликом погинуо је један јапански официр и 18 војника, а деветоро их је рањених. — Јапанци само јављају кад им страда који превозни брод, ал кад страда, који убојни брод о том у најновије доба нејављају скоро ништа.

Како је у Курокијевој војсци?

Ратни извештач Рајтеровог Бироа, који је у војсци Курокијевој, јавља како је у логору ове војске приличан мир само између предстража долази сваки дан до чаркања. Кинези кваре ноћу телеграфску везу.

Порт-артурска флота.

Из Токија јављају, да је једно одељење јапанске флоте наишло у заливу талијенванском, у близини Сиаспонтаца на четир руска контра-торпеда, која су се вратили натраг у порт-артурско пристаниште, кад су видела непријатељску флоту. Јапански извештај не спомиње ни једном речи, шта су та четир руска торпеда радила у талијенванском заливу, већ само вели, како је у свему уништено до сад 70 мина. А осим тога уништено је и 30 пливајућих мина, већим делом у Печилском заливу.

Оружање Русије.

Из Лондона јављају, да је мобилизовање 13. руског војног корпуса потпуно довршено. Састоји се из 3. и 17. пешачке дивизије и из друге топничке бригаде са потребним бројем топова. Официри и војници имају шубаре и појасе боје, која се неда из далека тако лако приметити. Још се вели да су војници ради покушаја накаламљени против богиња, дизентерије и тифуса.

Вести из места и са стране.

Позив на претплату. 1. јуна отварамо нову месечну претплату на „Заставу“. Цена је на месец дана 2 круне 40 шот. Уједно учтиво умољавамо наше пошт. претплатнике којима крајем маја истиче претплата, да изволе исту за времена, за месец јуни обновити, како не би у шиљању листа до прекидања дошло.

Администрација „Заставе“.

Тридесетогодишњица књижевнога рада.

Ове године навршује се тридесет година књижевнога рада родољуба словачкога, уредника „Народних Новина“ Светозара Осоповића Хурбана Вајанскога. Године 1874. изашла му је прва песма. „Од тога доба — вели „Словенски Вијек“ — његово је име тијесно свезано с историјом словачкога народа. Пјевач његове туге, описивач његова живота, први борац у штампи, и мученик, слио се он у једну целину са својим народом. Ни тамнице у којима је сједио читаве године, ни оскудице, ни удари судбине не сломише његове снаге“. Вајански родио се у Дубоком 1849. учествовао је као војник у босанској окупацији, а касније је постао главним уредником словачког политичког листа „Народние Новини“, које излазе у Турчанском Св. Мартину. Написао је много песама, приповедака, романа, међу којим истиче се особито песничко дело „Патре и Море“, приповетка „Летеће Сенке“ и романи „Сухи Леторaст“, „На Раскршћу“ и „Котлар“. Поред тога његови уводни чланци у „Н. Новинама“ прави су бисер словенске публицистике.

Видовданска слава.

„Срп. Гласу“ пишу из Книна: „Одбор за Видовданску славу уложио је сав мар, да овогодишњу славу одвоји од досадашњих. Пишу нам из Задра, да ће доћи лепа кита наше браће. Препоручујемо свој нашој браћи, да дођу на Косово, где ће наћи и утехе и правог српског весеља.“ У Книну се о Видов-дану сакупљају Срби из околине, као и код

нас у Срему у Раваницу и у Лици на Плитвичка језера.

Правио фаличне новце.

Из Ђакова јављају, да се случајно ушло у траг једном који је правио фаличне новце. Ковачу Тоту украдене су ових дана шунке. — Ковач је ту крађу пријавио полицији и посумњао да му је те шункће украо његов калфа Мика Пивелић. Полиција је отворила Микин сандук, али место шунки нађен је фаличан новац, и то неколико комада добро тревљених по 1 круна а 20 комада, недовршених. Нашли су обичну машину, којом је израђивао новац. Пливелићу је 22 године, родом од Слуња, 2 године био је код ковача као солидан младић. Вели, да га нико није наговарао, па нема ни сукриваца. Предан је суду, и биће допраћен у Осек.

Словенски банкет у Њу-Јорку.

„Словенско Друштво“ у Њу-Јорку приредило је 19. маја банкет. На банкету је учествовало близу стотину заступника свију словенских народа. Од Срба беху тамо славни физичар проф. Михајло Пупин, који је први држао говор на велико одушевљење присутних. На том банкету су скупили удружени Словени четир хиљаде долара, које су послали Руском Црвеном Крсту. „С. С.“

Теслин торањ.

У близини Варденклифе издиже се једна силна челична кула, облика велике гљиве, коју је саградио Србин Никола Тесла. Из овога торња ће Тесла да предузме покушаје брзојава без жица.

Од четири године бави се велики научењак непрестано тиме, да оствари своје теорије. С времена на време он објављује свету, да велике и значајне исходе очекује од својих основних нацрта, али тек сада ће учинити прве практичне покушаје.

По његовом очитовању имаће један брзојавни склоп цео свет са собом да веже, чиме ће моћи да се разговарају, без бојазни, да би ико могао њихов разговор прислушкивати.

Справа је тако устројена, да се по потреби „удешавати, угађати“ може, То омогућава само примање или одаслање кроз „за то удешену справу“.

Ухваћен бугарски учитељ.

Путници, који су допутовали из Солуна, уверавају, да је ухваћен један бугарски учитељ, који је признао да је он слао динамит, што је пре неколико дана експлодирао у путничком возу. Солунски су Грци огорчени на Бугаре.

Матица Српска.

Управни Одбор Матице Српске држао је 29. маја (11. јуна) о. г своју редовну седницу под председништвом А. Хаџића, председника друштвеног. Председник јавља, да су од последње седнице управног одбора до данас преминули ови чланови матичини: Камило пл. Михајловић, властелин у Ораховици, Јован пл. Новић, ц. и кр. капетан у миру у Каменици. Успомени тих преминулих чланова учињене су уобичајене почасти. — Узима се на знање извештај, да је приређен свечан годишњи парастос у спомен пок. добротворима Матичиним Милошу Димитријевићу и жени му Марији рођ. Гаванској. На парастосу био је председник Матичин са свима чиновницима и члановима управнога одбора, а певао је кор српске гимназије. — Кр. уг. министарство просвете тражи, да му се пошљу пресуде у ствари парнице Ђорђа Глигоријевића против фонда Васе Ђурђева из Долова. — Против решења министарског на који начин да се издају зајмови поднеће се нова представка. — Против одлуке финансијске управе, којом је Матица упућена, да плати пристојбу од 2000 кр. на завештај пок. Ђорђа Недељковића, поднеће се рекурс на највиши угравни суд. — Упућен је фискал друштвени, да заступа Матицу на рочишту, одређеном ради расправе оставине пок. Ђорђа К. Јовановића, из Н. Сада. — Поднеће се министарству на одобрење основно писмо, зготовљено за задужбину Катарине Д. Јовановићке из Илока. — Поднеће се министарству унутрашњих послова на одобрење нацрт основног писма за задужбину Марије Трандафилке — Издана је сведоџба Луки Јоцићу, да исти као извршилац тестамента има из фонда Марије Трандафилке 600 кр. годишње плате за надзор. — Изашиље се одбор, да разведи, би л' било пробитачно, да се на земљишту Матичине баште подигне зграда. — Узима се на знање извештај председникова, да је каса изненада сконтрована и да је све у најбољем реду нађено. Управи књижарничког конгреса у Вашингтну и Америци послаће се тражени податци о Матици Српској и о њеним књижевним издањима. — Изаслан је пододбор, који ће зготовити устројство за завод за сирочад из задужбине Марије Трандафилке. — Новосадској Трговачкој Омладини поклањају се неке књиге за оснивање библиотеке. Задарској богословији поклањају се неки „Летописи“. — Одобрено је неким дужницима, да могу бестеретно преписати неке продане парцеле, које су заложене за сигурност зајма. — Издато је у зајам до 15000 кр. — Осим тога расправљено је до педесет различитих предмета економске, правне и административне природе.

Брзојави „Застави“.

Стигли 2. јуна.

Руско-јапански рат.

Ниучванг. Код Сиантузе дошло је до оштрог судара успех је остао неодлучен. Руси су отишли према југу.

Петроград. Куропаткин јавља да је откривено продирање Јапанаца на север. Ови су посели места Тонгчатум, Ченцичутум, и Ланциаутом. Руски губитци нису још познати.

Токијо. За време спуштања мина испред порт артурског пристаништа, експлодирала је једна мина. Убијено је 19 јапанских војника, 9 је рањено.

Петроград. Генерал Штакелберг брзојавио је цару: У подне је отпочео рат. Наш положај јужно од станице Вафанку непријатељ је одлучно напао и покушао да нам крило потисне. Но непријатељски напад одбијен је. Ми смо одржали наше положаје. Прва регимента претрпела је велике губитке. Пуковник и његов ађутант убијени су. Генерал Генгрос рањен је шрапнелом.

Мукден. Војска јапанска која оперира око Порт-Артура налази се на линији између Јученси и Хусанција. Сваки дан долази до борбе између предстража. Нису потврђене вести о јапанским јуришима

Чифу. Јапанска флота запленила кинеске џуике, које су носиле пиринач за Порт-Артур.

Чешки сабор.

Праг. Немци су отпочели у покрајинском чешком сабору опструкцију. Поговара се да сабор неће више бити ни позван у заседање. Закључен ће бити 13. идућег месеца п. н.

Трговина.

НОВИ САД, 2. јуна 1904. г. — Пшеница прве каквоће нова 8·60——— ф. Пшеница средња 8 ф. 40—50— н. Пшеница лакша роба 8 ф. 20—30. Наполица. — Јечам 6 ——— ф. Зоб 6·——— ф. до — ф. Кукуруз у зрну — 5 ф. 20—30—. н. у зрну нови — ф. ——— у клипу — ф. ——— н.

Маст 68 фор. Сланина сува 68 фор. дебела паљена 68 фор. Све од 100 килограма.

Свињи угојени тешки	43—44 нов.	живе
„ средњи . . .	41—42 нов.	мере
„ лаки . . .	38—40 нов.	
Теоци .	30—34 нов. по кили	
Јагњци	8—14 фор. по пару	
Овци .	——— фор. по пару.	

Стање воде под Новим Садом.

1. јуна било је . .	4·37 мет
2. јуна било је . .	4·36 мет

Трговачки помоћник

мануфактуриста и конфекциониста, који влада српским и немачким језиком и који је у своме послу потпуно вјешт.

Оферте ваља шиљати на

Leo Roth,

483 3—3 у Д. Тузли.

МОДЕ МАНУФАКТУРНА И КРАТКЕ РОБЕ

ТРГОВИНА

Д. СЕДМАКОВА

У ТИТЕЛУ

потребује помоћника, изискује се поред српског подпуно знање мађарског и немачког језика. Ступање одмах. 491 2—2

Ројички „Stiriaquelle“

лековита вода против надима у стомаку и грчева, запаљења бубрега, катара у грлу и устима, катара у стомаку и цревима, мокраћне киселине, шећерних болести, немања столице, болести црне џигерице.

ЛЕЧНИЧКИ ПРЕПОРУЧЕНО ИЗВРСНИ УСПЕСИ!

458

Главно стоваришта за Угарску: **Jos. Hoffman,** Budapest, Báthory-utcza 8.

ОПОМЕНА! 1050 36—

Законом дозвољена и у трговини допуштен је само мој балсам једини са овом зеленом заштитном марком „ноне“ (калуђерице). Поруке и препродају од других законом недозвољених балсама судски прогоњујем.

Једино прави енглески **ЧУДНОВАТИ БАЛСАМ** Од санитетске власти и препоручен.

Опрема боца стоји под заштитном трговачког закона.

Искључиво једино место за произвођање и набавку јесте од власти концесионирана и од тргов. суда протоколисана фабрика балсама Апотекара **A. Thierry** у Прегради код **Rohitsch-Sauerbrunn-a.**

Овај балзам може се употребити споља и изнутра. Он: 1.) Недостижив лек против свих плућних и грудних болести, ублажује катар и умањује лучење слузи, отклања кашаљ, који иде с боловима и лечи најзастарелије такве болести. 2.) Од ванредногa је утецаја против запаљења грла, промуклости, против осталих болести у грлу. 3.) Коренито уклања грознице. 4.) Ванредно лечи болести црне џигерице, у стомаку и цревима, особито грчеве у стомаку, колику и кидање у телу. 5.) Одувима болове и лечи шуљеве. 6.) Нежно поправља столицу и чисти крв, чисти бубреге, ослобађа од меланхолије и хипохондрије, поправља апетит и варење 7.) Лечи сваку зубобољу, као болове вилица, шупљину зуба и неугодан задај уста и одклања подригивање. 8. Врло добро средство против глисте, пантљикара и падавица 9.) При спољној употреби је од ванредног утецаја на ране, било нове или старе ожиљке, израстке на телу, ротлауфа, оток руку, бубуљице, ојеле делове, на опечене и смрзнуте удове, на огреботине, аушлоге итд. отклања главобољу, зујање, севање, реуму, зујање у ушима итд. о чему опширна упутства дају извешћа. 10. Особити је лек за сваку болест с поља и изнутра, лечи брзо и добро, а уз то је врло јефтин, за сваку кућу од особите вредности, те неби требало никад да фали, ако наиђе инфлуенца, за време колере и других заразних болести. Један једини покушај са овим балсамом свакога ће боље уверити, него ли сам овај оглас, да је балсам доиста лековит.

Прави и непокварен је овај балсам само тада, ако је свака бочица затворена са сребрном капслицом, у којој је утиснута моја фирма: **Adolf Thierry „Apotheke zum Schutzengel“ in Pregrada,** и где се налази упутство са том истом ознаком фирме. Зато треба тачно пазити увек на горњу фирму! *Где нема стоваришта мога балсама, треба директ поручивати и адресирати:* **An die Schutzengel Apotheke des A. Thierry in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.** Цена је плаћено за сваку поштанску станицу за 12 малих или 6 дуплих бочица 5 круна. Мање од 12 малих или 6 дуплих бочица не може се разашиљати. Разашиљање бива само уз пошт. поузеће или уз предходно послату своту.

Adolf Thierry „Apotheke in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn, Austria.

РЕМАТИЗАМ И КОСТОБОЉА

лече се са ликером »Година«, од апотекара Рафаеле & Г. Година у Трсту. (**Raffaele & G. Godina — Triest**). Цена једној флаши 2 круне. Из Трста разашиље се најмање 3 флашице за 7 кр 20 пот. за готов новац унапред или уз поузеће (**Nachnahme**). 24 91—

Главни уредник Јаша Томић. Одговорни уредник Константин Брадваровић. Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.